

Návrh

Nařízení vlády

ze dne ... 2003

kterým se stanoví pravidla ochrany před světelným znečištěním

Vláda nařizuje podle § 55 odst. 1 zákona č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší, dále jen „zákon“):

§ 1 Předmět úpravy

(1) Tímto nařízením se stanoví

- a. opatření ke snižování nebo předcházení výskytu světelného znečištění,
- b. limity stanovující horní mez světelného znečištění.
- c. místa a prostory, kde nesmí docházet k výskytu světelného znečištění,
- d. činnosti, na které se vztahuje povinnost podle § 3 odst. 10 zákona,

(2) Toto nařízení se nevztahuje na světelnou signalizaci pro účely zajištění bezpečnosti dopravy, obrany a bezpečnosti státu a na vybavení mobilních zdrojů znečišťování ovzduší podle § 4 odst. 2 zákona. používané povinně dle zvláštního předpisu¹.

§ 2 Základní pojmy

(1) Pro účely tohoto nařízení se rozumí

- a. světelným zdrojem – umělý zdroj emise světelného záření (zpravidla výbojka, zářivka nebo žárovka),
- b. dočasně používaným světelným zdrojem – světelný zdroj používaný po dobu nejvýše šesti měsíců,
- c. světelným místem – kruhová oblast s poloměrem dva metry, ve které je umístěn jeden nebo více světelných zdrojů,

¹Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů

- d. osvětlovacím tělesem (svítidlem) – zařízení, obsahující světelný zdroj a součásti sloužící k upevnění a ochraně světelného zdroje, jehož účelem je vyzařování, filtrace nebo přeměna světla pocházejícího z jednoho nebo více světelných zdrojů. Osvětlovací těleso může být součástí ucelené osvětlovací soustavy,
- e. osvětlovací soustavou – samostatné osvětlovací těleso nebo soustava osvětlovacích těles navzájem technicky vázaných (např. uliční osvětlení),
- f. novou instalací osvětlovací soustavy – instalace provedená nebo dokončená po dni nabytí účinnosti tohoto nařízení,
- g. horním poloprostorem – směry nad vodorovnou rovinu proloženou svítidlem. V případě svažitého terénu se jím rozumějí směry nad rovinu rovnoběžnou se svahem nebo nad rovinu se sklonem mezi těmito dvěma krajnostmi,
- h. plně cloněným osvětlovacím tělesem (svítidlem) – těleso (svítidlo), které nedovoluje přímou emisi světla do horního poloprostoru; za svítidlo, které do takových směrů nesvítí, se považuje i každé takové, jehož měrná svítivost je v těchto směrech po zaokrouhlení na celé číslo jen 0 cd na tisíc lumenů světelného toku vydávaného světelným zdrojem uvnitř nich; tato vlastnost svítidla a způsob montáže, při němž svítidlo nesvítí do horního poloprostoru, může být uvedena na výrobku a v návodu k jeho použití výrobní, dovozní či dodavatelskou firmou, nebo je musí výslovně uvést projektant osvětlovací soustavy,
- i. nejlepší dostupnou technikou – technika definovaná v § 2 odst. 1 zákona; k datu vstupu tohoto nařízení v platnost se tím v případě osvětlování komunikací rozumí mimo jiné, že podíl světelného toku ze svítidel, který dopadá na komunikaci, převyšuje hodnotu $0,2 + 0,4 \times (w / 10 \text{ m})$ pro komunikace se šířkou $w \leq 10 \text{ m}$ a hodnotu 0,6 pro komunikace širší než deset metrů,
- j. bezpečnostními normami – za ně lze pro účely tohoto nařízení považovat normy EN 132 01-1 až -3, případně ČSN 36 0400, 0410 a 0411
- k. reklamní tabulí – plocha určená a sloužící k reklamním účelům, ve smyslu zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů,
- l. doba plánované životnosti osvětlovací soustavy nebo tělesa – technický parametr stanovený výrobcem, udávající obvyklou dobu, po kterou osvětlovací soustava nebo těleso má technické vlastnosti umožňující obvyklý provoz.

§ 3 Opatření ke snižování světelného znečištění a emisní limity

(1) Veškeré nové instalace osvětlovacích soustav na území České republiky, stejně jako úpravy soustav dosavadních, musejí vyhovět pravidlům pro snižování světelného znečištění dle odstavců 2 až 6 tohoto paragrafu.

(2) Osvětlovací soustavy vyhovující pravidlům pro snižování světelného znečištění

- a. jsou složené pouze z plně cloněných svítidel
- b. používají nejlepší dostupnou techniku
- c. jsou realizovány tak, aby osvětlení cílových ploch (ve smyslu jejich osvětlenosti či jasů) nepřekračovalo úroveň vyžadovanou bezpečnostními normami, pokud existují, při absenci takových norem pak střední jas cílové plochy nesmí překročit hodnotu 1 cd/m^2 , s výjimkou ploch uvedených v odst. 4; u soustav neumožňujících plynulou regulaci světelného toku se připouští, aby podmínku nepřekročení splňovaly až na konci doby své plánované životnosti, s výjimkou osvětlení ploch uvedených v odst. 4
- d. a jsou vybaveny zařízeními schopnými snížit množství vyzařovaného světla alespoň o třicet procent oproti plnému výkonu; takové snížení množství světla se uplatňuje, když podmínky užívání osvětleného povrchu jsou takové, že bezpečnost není ohrožena.

(3) Vlastnosti uvedené v odstavci 2 nemusejí být dodrženy pro zdroje se světelným tokem nepřekračujícím 1500 lumenů, jsou-li nejvýše tři v jednom světelném místě nebo pokud jejich souhrnný světelný tok do horního poloprostoru nepřekročí 2250 lumenů v jednom světelném místě a pro takové dočasně používané zdroje, které jsou vypnuty v době od 23 h do 5 h.

(4) Osvětlení informačních a reklamních tabulí smí být realizováno jen svícením směrem shora dolů nebo světelnými zdroji umístěnými uvnitř tabule. Svítivost tabule nesmí překročit hodnotu 100 cd pro tabule o ploše 1 m^2 a menší, střední jas tabule hodnotu 1 cd/m^2 pro tabule o ploše 1000 m^2 a větší. Pro tabule s plochou S v rozmezí jednoho a tisíce metrů čtverečních nesmí střední jas L překročit hodnotu:

$$L = \frac{100 \text{ cd/m}^2}{(S/1 \text{ m}^2)^{2/3}}$$

aneb svítivost I hodnotu:

$$I = 100 \text{ cd} \cdot \frac{S^{1/3}}{1 \text{ m}^2}$$

Místo těchto vzorců lze použít též přílohu č. 1 k tomuto nařízení. Stačí, když jsou limity splněny při pohledu z některého z obvyklých míst, odkud lidé na danou tabuli hledívají.

(5) U osvětlení budov a uměleckých předmětů musí být upřednostněny soustavy svítící shora dolů. Jen pokud to není technicky možné, lze u předmětů obzvláštní a ověřené umělecké nebo architektonické hodnoty použít osvětlení jiného typu. V takovém případě musí okraj světelného svazku zůstat pod horním okrajem plochy, která má být osvětlována, a nesmí vybočit z obrysu oné budovy či pomníku. Osvětlovací soustava musí být vybavena vhodným zařízením k omezení rozptylu světla mimo osvětlovanou plochu a musí být vypnuta nebo ztlumena alespoň o polovinu v době od 23 h do 5 h. Střední jas osvětlované plochy nemá být vyšší než střední jas okolních osvětlovaných ploch a nesmí překročit 1 cd/m^2 .

(6) Je zakázáno používat, pro pouhé propagační účely, do horního poloprostoru mířící otočné nebo pevné svazky paprsků jakéhokoliv typu. Použití takových svazků pro jiné účely je možné jen s výslovným souhlasem orgánu obce v přenesené působnosti.

(7) Ministerstvo životního prostředí zveřejní ve Věstníku Ministerstva životního prostředí popis postupů, kterými se ověřují vlastnosti a limity požadované tímto nařízením.

§ 4 Území se zvýšenou ochranou

(1) Vláda stanovuje území se zvýšenou ochranou před světelným znečištěním uvedená v příloze č. 2 k tomuto nařízení. Provozovatel objektu, pro který bylo území se zvýšenou ochranou stanoveno, tuto skutečnost oznámí orgánu obce a provozovatelům světelných zdrojů. Pro území se zvýšenou ochranou platí požadavky tohoto paragrafu.

(2) Všechny osvětlovací soustavy musejí vyhovovat pravidlům pro snižování světelného znečištění podle § 3 odst. 2 až 6. Pokud v užívání zůstala stará svítidla, která do takového stavu nebylo možné upravit, připouští se jejich doplnění vhodnými clonami, směřujícími světelný tok k zemi a omezujícími měrnou svítivost do horního poloprostoru na nejvýše 15 cd na tisíc lumenů. Na jiném řešení se může dohodnout provozovatel světelného zdroje nebo obec s provozovatelem objektu, pro který bylo území se zvýšenou ochranou stanoveno.

(3) Osvětlení reklamních a informačních tabulí, které nemají specifické a nezbytné noční použití, je v době od 23 h do 5 h zakázáno.

(4) Osvětlení staveb a uměleckých předmětů je v době od 23 h do 5 h zakázáno s výjimkou osvětlení staveb a předmětů s obzvláště významnou a ověřenou kulturní hodnotou stanovených orgánem obce.

§ 5 Místa a prostory, kde nesmí docházet k výskytu světelného znečištění

(1) Instalování světelných zdrojů je zakázáno v maloplošných zvláště chráněných územích definovaných ve zvláštním předpisu², tj. v národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a přírodních památkách. Svítidla v nich již instalovaná se nesmějí používat s výjimkou zajištění bezpečnosti osob, dopravy, obrany a bezpečnosti státu.

(2) Svítidla vzdálená od hranice takového zvláště chráněného území méně než 1 km musí být zacloněna tak, aby při pohledu z rezervace nebyla v noci patrná nebo aby osvětlenost svislé plochy na hranici rezervace kterýmkoliv z nich nepřesáhla hodnotu jedné tisícin luxu.

(3) Orgán ochrany přírody oznámí orgánům obcí a provozovatelům světelných zdrojů, kterých se týká ustanovení odstavců 1 a 2, povinnosti, které z nich vyplývají.

²Zákon 114/1992 Sb. o ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů

§ 6 Další pravomoci obcí

(1) Orgán obce v přenesené působnosti může na celém katastru obce regulovat veškeré svícení do venkovního ovzduší, s výjimkou světelné signalizace pro účely zajištění bezpečnosti dopravy, obrany a bezpečnosti státu.

§ 7 Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. června 2003, s výjimkou ustanovení § 4 odst. 2 a § 5 odst. 2, které nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Příloha č. 1 k nařízení vlády č. .../2003 Sb.

Místo vzorců uvedených v § 3 odst. 4 tohoto nařízení lze použít následující tabulku.

Hodnoty v tabulce jsou zaokrouhlené. Stačí, když je pro danou informační nebo reklamní plochu splněna jedna z nich, buď limit pro maximální střední jas L , nebo limit pro maximální svítivost I .

U ploch, jejichž velikost S je mezi dvěma hodnotami uvedenými v tabulce, stačí, aby jejich střední jas L nepřesáhl limit pro nejbližší větší uvedenou plochu nebo jejich svítivost I limit pro nejbližší menší uvedenou plochu.

$\frac{S}{\text{m}^2}$	$\frac{L}{\text{cd/m}^2}$	$\frac{I}{\text{cd}}$
<1	–	100
1	100	100
2	63	125
3	48	145
5	34	170
7	27	190
10	21	215
20	13	270
30	10	310
50	7	370
70	6	420
100	5	500
200	3	600
300	2,2	660
500	1,6	800
700	1,3	900
1000	1,0	1000
>1000	1,0	–

Příloha č. 2 k nařízení vlády č. .../2003 Sb.

Seznam objektů, pro které se vyhláší území se zvýšenou ochranou:

- a. Štefánikova hvězdárna, Praha;
- b. Observatoře Hvězdárny a planetárium Mikuláše Koperníka v Brně a Astronomického ústavu Masarykovy Univerzity, Brno;
- c. Observatoř Astronomického ústavu Akademie věd České republiky, Ondřejov;
- d. Observatoř Hvězdárny a planetária v Českých Budějovicích, Klet;
- e. Hvězdárna a planetárium, Hradec Králové;
- f. Hvězdárna, Úpice;
- g. Hvězdárna, Valašské Meziříčí;
- h. Hvězdárna, Zlín;
- i. Hvězdárna, Rokycany;
- j. Hvězdárna, Vlašim;
- k. Hvězdárna Františka Pešty, Sezimovo Ústí.

Území se zvýšenou ochranou jsou kolem jednotlivých objektů definována takto:

- a. Štefánikova hvězdárna, Praha:
...
- b. Observatoře Hvězdárny a planetárium Mikuláše Koperníka v Brně a Astronomického ústavu Masarykovy Univerzity, Brno:
Základním obrysem je kruh o poloměru 1 km kolem střední pozorovatelné, tj. kolem místa o zeměpisné délce $16^{\circ}35'2,0''$ a šířce $49^{\circ}12'15,5''$; ten je na jižní straně rozšířen o horní část ulice Lipové od křižovatky s Vinařskou, o ulici Neumannovu, Preslovu, Jeřabinovou, Žlutý kopec, Tvrdého, Tomešovu a o Vaňkovo náměstí a parcely k těmto ulicím přiléhající.

c. Observatoř Astronomického ústavu Akademie věd České republiky, Ondřejov:

...

d. Observatoř Hvězdárny a planetária v Českých Budějovicích, Klet:

...

e. Hvězdárna a planetárium, Hradec Králové:

...

f. Hvězdárna, Úpice:

...

g. Hvězdárna, Valašské Meziříčí:

...

h. Hvězdárna, Zlín:

...

i. Hvězdárna, Rokycany:

...

j. Hvězdárna, Vlašim:

...

k. Hvězdárna Františka Pešty, Sezimovo Ústí:

...